

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS: TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

Izenet.....	1	A D. F. E. köréből	8
Ujévi imádság.....	2	Nők világa	9
Várjuk a szent lelket.....	2	Irodalom.....	10
A szerkesztő asztaláról.....	3	Egyházi és iskolai mozgalmak.....	10
Tudnivalók az unitárius vallásról.....	4	Srapnell szilánkok a front mögött.....	16
A kék tavak hona (vers.).....	6	Szerkesztői izenetek.....	16
A mi katonánk.....	7	Aranykönyv.....	16

Az Unitárius Közlöny ára 5 kor.

Szivemet hozzád emelem

női imádságos könyv új,
3-ik kiadása sajtó alatt van.

Wegrendeléseket már most kérünk és elfogadunk.

A D. F. E. örökös alapítói.

80. Dr. Várady Aurél Kolozsvár
81. Bartha János presbiter, Torockó
82. Kovács Imre lelkész és neje Bágyon
83. Varga Dénes főgymn. tanár Torda
84. Fekete Ferenc takt. igazgató Torda
85. Sófalvi Sándor főpénztáros Torda
86. Kun Sándor (Kolozs) 102. táb. p.
87. Siménfalvi Szász Eszter emléke
88. Csongvay János köri gondnok
89. Fazakas Lajos esperes
90. Létay Balázs emlékalapítvány
91. Matskásy Lajosné Farkas Juliska
92. Györfi Béla hadn. bt. 64. gy.-ezred
93. Dr. Binder Emilné sz. Fazakas J.
94. Diményné Imets Lidi emléke
95. Pál Ferencné Imets Róza
96. Pál Ferenc esp. lelkész Oklánd
97. Dr. Á. Kiss Ernő hadnagy
98. Ifj. Sári József hősi halott emléke
99. Kövendi Nagy Miklós és neje
100. Dr. Gspann Károly orvos Apahida
101. Ferencz Józsefné alelnök Kolozsv.
102. Fanghó Gyujtó Izabela emléke
103. Tóth Oliverné Sigmund Gizella
104. Dr. Árkossyné Sigmund Ilona
105. Néhai Gál Dénes eml. Nyárádsz.
106. Énlaki Sára Sámuel emléke
107. M. Májai Ervin hadn. emléke
108. Tóth György és neje Bölön
109. Egyházközség Bölön
110. Bedő Béla kjegyző Nagymoha
111. Dr. Sztkat. Bálint Gábor emléke
112. Katonák emlékalapja
113. Szabédi konformáltak alapítványa
114. Pap Sigmund Benczéd
115. Almási Ferenc igazg. Torockó
116. Vernes Ferenc tkp. titkár Torockó
117. Botár István pénztárn. Torockó
118. Szentgericei konfirmálók
119. Pálffy István Marosludas
120. Bakócziné Kilyéni Erzsébet
121. Kisgyörgy Sándorné Pál Berta
122. Eimén Gergelyné Pál Anna eml.
123. Kriza Jánosné Fűzi Borbála eml.
124. Udvarhelykőri Dávid F. Egylet
125. Dr. Jankovich Pál Sz.-Keresztur
126. Dr. Jankovich Pálné
127. Urschütz Rezső Kolozsvár
128. Dr. Nagy György Budapest
129. Répa Mihály emlékére Tóth Mózes
130. Adámosy Elvira Kövend
131. Máthé Mózes és neje Kiss Mária
132. Ekártné Pálffy Eliz Csehétfalva
133. Killyéniné Binecz Lilla emléke
134. Killyéni Endre Hosszufalu
135. Dr. Ferenc Ákos D.-sztmárton
136. Két 48-as apa emléke Deák Miklós és neje
137. Ürmösi József lelkész Hsztpál
138. Ürmösiné B. Irma Hsztpál
139. Dr. Hintz György Kolozsvár
140. Rédiger Árpád gyógyszer. egyet. hallgató emléke
141. Dr. Boros Györgyné Kolozsvár
142. Várfalvi Kádár András és neje Barla Judit emléke
143. Kökössy Mihályné Tordátfalva
144. Kiss Sándorné lelkészné Kolozs
145. Ütőd Béla esperes D.-sztmárton
146. Szabó Gábor emléke D.-sztmárton
147. Gálfi András lelkész Tordatur
148. Kovács Imréné Göncz Ilona Bágyon
149. Korondi egyházközség
150. Gró. Horváth Toldi Rudolf
151. Bartók Endre lelkész emléke
152. Dr. Gotthárd Sigmund Budapest
153. Dr. Gyergyai Árpád Kolozsvár
154. Fülöp Mózes lelkész és neje Biró Berta Kide
155. Kisgyörgy Imre lelkész Olthéviz
156. Székely János ny. igazgató Torda
157. Varga András birtokos Bita
158. Szentannaí Sámuel Karcag
159. Gál Jenő tábl. tanácselnök
160. Báró Petrichevich Horváth Artur
161. Pap Sándor lelkész emléke
162. Nygálfalvi ifj. Sigmund Mihály eml.
163. Bágyoni unitárius nők szövetsége
164. Sebestyén Artur uradalmi közp. igazgató Bp. 150 K.
165. Geley Árpád Gyulafehérvár
166. Mihály Dénes Székelykeresztur
167. Pálffy Ákos ig.-tanító és neje Szabó Rozália Hsztpál
168. Bereczky Lajos Rava
169. Györfi István ig.-tanító Hsztmárton
170. Ürmösy Jenőné Benezur Elza Kivár
171. „Irenke emlékére” Molnár Ákos és neje Hadik Irenke.
172. Káli Nagy István emléke 400 kor.
173. Pek Emil Ágoston Budapest
174. Tanka Béla Kövend
175. Derzsi Géza hősi halott emléke
176. Andrásy Árpád pénzt. Brassó
177. Sinczky Géza áll.-főg. tanár Nagysz.
178. Székely György gondnok eml.
179. Szentgyörgyi János gond. Nagysz.
180. Patakfalvi Gergely neje és fia eml. Nagyszeben.
181. Árkosi Tamás lelkész Nagyszeben
182. Farkas Albertné Boros Piki
183. Kovács József tanító Kolozsvár
184. Budapesti egyházközség
185. Sándor Jenő főerdőmérnök

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

FŐMUNKATÁRS:

DR. BOROS GYÖRGY.

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 5 korona. Egyes szám ára: 50 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 3 koronát, összesen 5 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 korona. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

Izenet.

Az unitárius nagy közönséghez küldjük izenetünket. Minden értelmes, minden jóra való unitáriusnak meg kell érteni, hogy ez a kis lap, az *Unitárius Közlöny*, éppen olyan nélkülözhetetlen a házokban, mint a kapu az udvarokon. Ezen járnak ki a nagy világba. Ezen hozzák be a hajlékba azt a mi kellemes, jó és hasznos. Ez előtt lehet beszélgetni kis és nagy dolgokról. Itt lehet megtudni, mi történik a mi atyánkfiaival. Ez segít imádkozni, ez tanít gondolkodni. Ez dolgozik a szülőhelyett, segít a papnak és oltalmaz az idegenek között az ellenség ellen.

Azt izenjük az előljáróknak, ha viselnek palástot, ha nem, hogy az *Unitárius Közlöny* 30 éves pályafutás alatt behozta, hogy hasznos és jó társa, barátja, oktatója minden unitáriusnak, akár van családja, vagy gyülekezete körében, akár idegenben.

Maga ellen vét, aki nem lépik be az *Unitárius Közlöny* olvasói közé. Barátja ellen vét, aki nem figyelteti őt arra, hogy olcsóbban semmihez sem jut ma, mint ehhez a laphoz. Egész évre 5 kor.

Az örökös alapítói díj egyszersmindenkorra 100 korona.

Ezt izenjük mindenkinek.

Szerk.

Ujévi imádság.

Milliók szivéből száll hozzád a sóhajtás békesség kutfefe, tökéletes Jóság. Az emberek nem szerették egymást, hanem inkább a világi hatalmat. Elrejtették orcájukat teelőled, hogy ne lásd meg bűnösségök jeleit. Segítő hatalmadért imádkoztak, hogy legyőzhessék az ártatlanokat. Eszét vesztette az ember. Saját élete és jóléte ellen tör. Mint a tékozló fiu, esztelenül pazarolja el az atyai örökséget. — Égi Atyánk, szólj, hogy szegyenüljenek meg, ints, hogy térjenek az igaz utra. Adj elméjükbe világosságot, hogy lássák meg tévelygéseiket és megtérvén, legyenek ismét méltók arra a nagy megbízásra, amelyvel atyai bölcseséged őket ellátta. Isten adj népeidnek békét, boldog uj esztendő. Ámen.

Várjuk a szent lelket.

A békesség felkét várjuk. A halottakból föltámadott lelket várjuk. Azt a szent lelket várjuk, amely isteni sugallat szerint keresi és akarja a békét.

Nekünk már béke kell, mert dolgozni akarunk. Nekünk már nyugalom kell, mert szivünk a láz heves lüktetésében kifáradott. Eddig ástuk a földet, hogy bele rejtőzzünk a halál elől, most már azért szeretnők ásni a földet, hogy az élet magvát belevessük. Eddig repesztettük a sziklát, hogy ellenségünket törmeléke alá temessük, most azért szeretnők szétzuzni, hogy kifejtsük belőle az arany-szemeket.

Nekünk már béke kell, mert szeretnők helyre állítani az élet törvényes rendjét. Négy öszön asszonyaink fogták az ekét s öreg apáink vetették a magot, most már szeretnők otthon látni őket a guzsaj és főzőkanál mellett forgolódni, a tüzhely előtt pihenni.

Böven kivettük részünket a vitézkedésből. Elég lesz még dédunokáinknak is. Nemcsak jó királyaink, hanem ellenségeink is bizonyosságot tettek arról, hogy a magyar bátor, vitéz és jó katona. Most már arra várunk, hogy jó polgárnak, minta gazdának, művelt iparosnak mondjon a világ. Bebizonyítottuk a harctéren, hogy egy magyar három idegen helyett tud viaskodni. Most már azt szeretnők, hogy itthon tizszerezze meg szorgalmát, sokszorozza meg vagyonát és lépjen be a kulturnak nevezett népek sorába a legutolsó falu lakója is.

Feláldoztuk férfaink diszét, erejét, legjobbrait. Azt várjuk, hogy vérök legyen megváltója az árván, özvegyen és elhagyottan itthon maradt bánatosoknak. Oda van arany ifjuságunk. Akik életben maradtak is, husz év zsenge korával érett férfiak, öszülő fővel,

acélosodott izmokkal, de összekuszált jövővel. Mikor lesznek ők ismét a polgári élet sorában és ki s hol fogja pótolni az ifjuság elveszített aranyait.

Várjuk a szent lelket, a bölcsesét, a tanácsadót, a vigasztalót, az útmutatót. Az lesz igazán szent és isteni lélek, amelyik kitöltetik az ész nélkül hadakozó és szívnélkül gyilkoló emberek fejére és megtanítja őket beszélni oly tüzes nyelvvel, amely kiperzseli mindentől a bűnt és gonoszságot. Az a lélek lesz szent, amely bűneit megbánja és magába szállva vallja: vétkeztem embertársaim ellen, Isten ellen.

Ez a háboru a legnagyobb istenkáromlás volt. Ez a háboru az elmék legnagyobb zavara, a szívek gyógyíthatatlan betegsége volt. Azt mondják, hogy a népakarat fogja meghozni a békét.

Izgatottan várja, lesi az egész gondolkozó világ a béke apostolai sikerét. Immár megértünk a békére. Talán nincsen is messze. Talán csak a galambnak kell megérkezni és leszállani közéjük. Talán ma, talán holnap lesz az a dicső, az a szép nap, amelyért buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

Bizzatok a szent lélekben. Várjátok az eget megnyilatkozását. A lélek jó, a lélek kitöltetik mindenikre. Akkor lesznek új emberek, lesz új országunk, új hazánk. Bizzatok, a béke anyala közelg.

Boros György.

A szerkesztő asztaláról.

Az én lámpám világától világosodik az utca, elenyészik a nagy sötétség és az utcajárók utbaigazodnak, gyorsabban haladnak. Én az ablakomra nem teszek sűrű függönyt, sőt én nem is bocsátom le azt. Így világít az *Unitárius Közlöny*.“ Sokaknak voltam útmutatója, de kevesen gondoltak arra, hogy az olaj elfogy, a lámpa kialszik, ha olajat nem töltenek bele.

*

A vallásom olyan nekem, mint ifjúkori szívem választottja. Mindig keblemen hordozom, szívemmel melengetem, mert érzem, hogy csak akkor vagyok boldog, ha ő az enyém s én az övé vagyok. Ha a munkában kifáradok vele foglalkozom s megpihenet. Ha betegségben szenvedek ő mellettem van mindig, bátorít és biztat. Ha terveket szövök a jövőbe, vele táplálom erőmet és reménygémet.

*

Te ifju barátom, nem is tudod, hogy már tanítómester vagy. Az a kis gyermek, aki mellett az utcán elmentél, jól megfigyelte a

lépésedet, elleste beszédedet s próbálgatta, hogy ő is úgy lépjen, olyan szavakat használjon, mint te. Erről egyszer se feledkezz meg.

*

Az irigy szomszédok mindig sanda szemmel lesik egymás dolgát. A cselédséget azzal biztatja az egyik, hogy a másik már milyen sokat dolgozott. A most hadakozó két erős szomszéd, Anglia és Németország addig csak elfojtotta, hogy félnek egymástól s gyűlölik is egymást, amíg Anglia érezte, hogy ő a tengeren erősebb. Mióta Németország a tengeren is kezdett uralkodni, már csak arra várt a másik, hogy a többi szomszédban is fölébressze az irigységet s a féltékenységet. A franciák között könnyű volt célt érni, mert azokat mindig hevitette a bosszu, az oroszoknak tengert ígért s ekkor már csak egy lövés kellett és lángra gyúlt a háboru a mi határunkon. Isten védett és megvédett, hogy ne égjen porrá hajlékunk, életünk. Áldassék szent neve.

*

Gáncsolódni, hibát találni bárhol is lehet. De ahhoz erkölcsi bátorság kell, hogy embertársunkat vissza tartsuk a tévesztett uton haladástól és vissza vigyük a jó utba. Pedig az ilyen önkéntes szolgálat kettős haszonnal jár. Az eltévedtet megmenti az idő és erő-pazarlástól, bennünk egy fokkal emeli a lélek fogékonyságát.

*

A *pénz* jó eszköz, hasznos is, de amikor pénzedet kimélve a munkás embert elveszited, pénzed elvesziti értékét, a dolgod pedig nem halad előre. Alkalmazottadnak adj jó kedvvel és bőven, hogy ne az élet gondjaival emészsze föl erejét. Ennél jobb befektetést nem tehetsz.

Tudnivalók az unitárius vallásról.

Ez alatt a cím alatt tájékozást kívánunk nyújtani az unitárius vallásról. A hozzánk érkező gyakori kérdések arról győzték meg, hogy egy ilyen tájékozással hézagot fogunk pótolni. Szerk.

Hit Istenben.

Mi, szabadelvű hívők és munkások, testvérek vagyunk. Első sorban is az Isten iránt való szeretetben találkozunk, mely ha olykor lanyha, de legalább őszinte. Leborulunk, és pedig fokozódó tisztelettel borulunk le a Mindenható előtt, kinek dicsőségét hirdeti a természeti és lelki világ, kinek nagysága annál inkább magával ragad, minél mélyebbre hatolunk e csodálatos világ titkaiba, mely környez és magába foglal minket is. De míg a kimondhatatlan Dicsőség előtt eltörpülünk, mindamellett érezzük és tudjuk, hogy Istennel közeli rokonságban állunk, gondolatait ellesni igyekezünk,

az ő szellemében mondunk ítéletet, s ha szinte csodásnak és titokzatosnak tűnnék is fel, magunkban megvalósítani óhajtjuk az ő hajlamait és érzéseit, szeretve és gyűlölve, örvendezve és bánkodva; s úgy beszélünk vele, a Végtelennel, mint valamely régi barátunkkal; szemtől-szembe szólunk hozzá, gyermek módra hívva és remélve.

De érezzük egyszersmint, hogy teljesen hatalmában vagyunk. Lankadatlan munkásságra szólít minket az Úr; odaadást követel tőlünk, ha nehezűnkre esik is, fel kell áldoznunk neki apró kedvteléseinket; int, hogy a tiszta jellem és kötelességeinknek pontos teljesítése szent legyen előttünk; összes erőinknek kifejtésére serkent s a lehető legnagyobb boldogsággal kecsegtet, midőn a magaságos Istent színről-szinre láthatjuk és vele társaloghatunk.

Ezt az érzést mindnyájan ismerjük, bár olykor veszíthet erejéből. De azért ápoljuk szívünkben, s megfelelő szavakba önteni igyekezünk azt, csak úgy, mint minden idők és nemzedékek buzgó lelkei, akik előtt az Isten dicsősége, szentsége és szeretete nem volt ismeretlen. De mi, szabadelvű hívők és munkások, közöttük egy különös színezetű csoportot képviselünk. A mi fő jellemvonásunk az, hogy mi nem ismerünk el semminemű külső kijelentést, akár önmagunkkal, akár másokkal szemben. A mikor Istenben vetett hitünkről számot akarunk adni, vagy sorsunkat és hivatásunkat mérlegeljük, nem hivatkozunk se szentkönyvre, se kiváló személyekre, sőt inkább teljes meggyőződéssel vizsgáljuk saját szívünket és elménket. Felebarátaink segédkezet nyújtottak és nyujtanak mi nekünk; tisztelettel vesszük ajkainkra hitelődeink nevét, hálatelt szívvel ismerjük el, hogy az isteni látomásban minket sokan megelőztek, s talán saját látomásunkat is az ő utmutatásuknak köszönhetjük. De nekünk is saját szemünkkel kell látnunk és vizsgálódnunk; a más kijelentése és példája minket nem köt; vezérletét visszautasítjuk, ha annak eszünk és szívünk ellene mond. Önerőnkön is megismerhetjük az Istent, s jó volna minden embert erre a lelki szabadságra és függetlenségre nevelni.

Ilyen értelemben vallásosnak lenni, nem könnyű feladat. Majdnem mindenütt kisebbségben vagyunk; de az ezzel járó társadalmi hátrány és egyházi alárendeltség még nem bántana bennünket. Fáj ugyan nekünk, midőn ezt szemünkre vetik s e felebarátaink maga-

sabb érdekei is rövidséget szenvednek, miután szavunk elenyésző csekély az uralkodó egyházakéhoz képest. De a legnehezebben elviselhető az, amikor számunk csekély volta egyéni hitünket is sulyos próbára teszi. Pedig ez így van; mert éppen a fenkölt eszmék és tisztelt érzelmek világában történhetik meg, hogy a gondolatnak végre is be kell vallania az erőtlenségét, az érzéki természet elnémitja legnemesebb, legtisztább ösztöneink és tapasztalataink szózatát — itt vagyunk kitéve annak a veszélynek, hogy gyöngeségünk érzete gyávakká tesz bennünket. Seholy egyebütt nincs tehát oly nagy szükségünk a mások támogatására, mint éppen itt.

Qort.

A kék tavak hona.

Fritz Lienhard.

*Akit elért a csüggedés,
S busongsz az uton állva,
Oh jér velem, oh szállj velem
A kék tavak honába.*

*Es itt a jámborok hona,
Örök tavass van itt ám,
Hírásomat ha érted, ugy
Eljössz bizonyal hozzám.*

*Megállani aligha fogsz
Ugy hajt a szived vágya
Szép kertem sok virági közt
A kék tavak honába.*

*A merre járunk, mindenütt
Kísérnek büszke álmok,
Ezer fa hullatja reánk
A hófeher virágot.*

*A kék egen pacsirta száll
Szemünk alig hogy látja,
Dalolva járnak mind a nők
A kék tavak honába.*

*A tágas, téres réteken
Tüzes lovak legelnek,
A partokon vidám fiúk
Csolnakban utra kelnek.*

*Sereggel áll a sok hattyu
A kéklő partok mellett,
Virág övezve kis fejét
Vidám itt mind a gyermek.*

*Fehérfalu kis házikó
A messze hegy tövében,
Dalolva kél lakója mind
Vidám sétára éppen.*

*Nem ér itt véget az öröm,
A bánat töled távol,
Soha el nem kívánczol
A kék hegyek honából.*

Németből: *Mina János.*

A mi katonáink.

E képhez a szöveget lapunk 1917 évi 8-ik számában közöltük. Hőseink képesarnokát kiegészítjük, Torockó szülöttének e jelességével.

A szép ifju emberért, a kitünő katonáért többet is szivesen tennénk, mert emléke méltó a tiszteletre.

Czupor Miklós.

Gálffy Zsigmond főhadnagy a tiroli fronton szerzett sebesüléséből és ezzel járt súlyosabb, ideges fáradtságából, részben fölépülve Szerbiába, Palankára vonult be. Ugyanott van **Bálint Árpád** hadnagy is.

Lőrinczy József kadett fölgyógyulva Keresztényszigeten szolgál.

Szatmáry Pál őrnagy-hadbíró, **Borbély István** főhadnagy és **Zsakó Gyula** hadnagy, karácsonykor rövid szabadságon jártak itthon.

Pap Domokos főhadnagy, Galicziából hosszú távollét után egy havi szabadságra jött haza. December elején az Erdélyi Irodalmi Társaság öt értékes irodalmi munkásságáért tagjául választotta.

(716.) **Adoriáni Gyula** 62. gy.-ezr. hadnagy, aki augusztus 21-én a Karszton jobb kezén és bal lábán súlyosan sebesülve olasz fogságba jutott, szeptember 26-án bal kézzel irt egyik tanárának egy olasz tábori kórházból s imakönyvet kért. A levelező Kolozsvárra december 7-re érkezett meg.

(1235.) **Ullmann Ferenc** hadapródjelölt 1917-ben kolozsvári kollégiumunkból vonult be a 23. h.-gy. ezredhez. Juliusban került a front mögé, augusztusban a Karszton képezték ki műszaki tisztté s azután november közepéig továbbképző tanfolyamon volt. November 16-tól Olaszországban harcol. A Livenzánál a 20. honvédegy. ezredhez került s a Piavenál egy elfoglalt olasz hídfőnél teljesít nehéz és veszélyes szolgálatot.

A D. F. E. köréből.

A „Dávid Ferenc Egylet“ háromszéki fiókja 1917. évi november hó 11-én d. u. 2 órakor Árkoson az unitárius templomban ünnepélyes gyűlést tartott. Mint mindenben, úgy ezen a gyűlésen is meglátzott a háboru szülte intézkedés, legalább annyiban meg, hogy a brassói, bölöni és nagyajtai tagok — mivel ők kívül esnek a belső hadmiveleti területen — nem jelenhettek meg az egylet gyűlésén. Annál nagyobb számban jelentek meg Sepsiszentgyörgyről a szomszédos falvaktól és Árkosról felekezeti külömbiség nélkül. A szép árkosi templomot megtöltötte az ünnepélyre összegyűlt közönség.

A gyülekezeti ének után imát mondott Gál Mózes sepsiszentkirályi lelkész; mire Régeni Áron művészies orgonakisérete mellett, szépen énekelt a vegyes-kar. Ezután következett ifj. Szász Béláné önagysága elnöki megnyitója. Meleg szavakkal emlékezett meg a D. F. Egylet volt elnökéről, néhai Szent-Iványi Miklósról. Majd áttért a sok szenvedéssel átélt menekülésre, s a rettenetes világháboru borzalmai mellett talpraesetten kelt ki az élelmi cikkekkel való üzérkedés ellen. Gyönyörűség volt hallgatni szép elnöki megnyitó beszédét. Az ünnepély kiemelkedő pontja volt még dr. Kiss Árpád köri jogtanácsosnak nagy tudással és alapossággal irt felolvasása, Dávid Ferenc unitarizmusáról. Művészies énekeikkel gazdagították a műsort Cserei Irén k. a. és Simon Dezső s. tanfelügyelő. Szép szavalataikkal gyönyörködtették Gyöngyösi Károly tanító és Biró István kálnoki lelkész. Időközben Régeni Áron és Végh Benjámín orgonakisérete és vezetése mellett a vegyeskar szép

énekszámával emelték az ünnepély fényét. Ezután József Lajos esperes köszönetet mondott a szereplőknek s megemlékezve a hitújítás 400 éves évfordulójáról, az ünnepélynek vége lett. A vendégeket Végh Benjámin látta házánál izletes uzsonnára. G. M.

A *kükküllőköri* D. F. Egylet dec. 27-én Dicsőszentmártonban hadi jótékonycélra műsoros estélyt rendezett.

Nők Világa.

Nyílt levél Percelné Kozma Flórához.

Nagyságos Asszony!

Először is szíves bocsánatát kérem azért, hogy általam megértett és tisztelettel méltányolt magányát, elvonultságát e sorok talán megzavarom. Hogy ezt teszem, följogosít erre egy lelki mozzanat, mit a következőkben világitok meg.

Még e borzalmas világremegés első évében olvastam Nagyságod tollából megjelent s mélységeiben csodaszép elmélkedést: „A szenvedés művészete“ címmel. E filozofiai magaslatról tanuskodó, művészi meglátással és meleg szívvel megírt lelki élmény nagy hatást gyakorolt reám. Kiéreztem mintegy annak művészi és kedélybeli igazságait; sőt emez igazságoknak jóleső és megnyugtató voltát később saját magamon tapasztaltam. E lelket gazdagító tapasztalat, melyet nemes tanítása révén nyertem, mély hálára kötelez s e sorok megírására sarkalt. Ugy vélem, ismét az őszinte hála megnyilvánulása az a tény is, amidőn régebbi, ihletett munkásságára emlékezve és azt teljes értékében méltányolva, a „Nők Világa“ szerkesztősége azon szívbeli óhajjal járul Nagyságodhoz: vajha újra fölvenné pihenő tollát az unitárius lelkek ébresztésére és igaz épülésére! Ez óhajlás és kérés teljesülése reményében őszinte tisztelettel vagyok, igaz hive

Ürmösi Károlyné.

Kimutatás.

Az *unitárius Nőszövetség* díjairól, kolozsvári tagjaitól az 1916. és 1917. években befolytak 1916-ban: Ferencz Józsefné 1916-ra 1 kor. Boros Györgyné 1911—16-ra 6 kor. Ürmösi Károlyné 1912—16-ra 5 kor. Özv. Kántor Józsefné 1912—16-ra 5 kor. Dávid Albertné 1912—16-ra 5 kor. Özv. Debrecceni Ödönné 1912—16-ra 5 kor. Összesen 27 kor.

1917-ben: Pákey Lajosné 1911—17-re 7 kor. Boros Györgyné 1917-re 1 kor. Ferencz Józsefné 1917-re 1 kor. Végh Mihályné 1912—17-re 6 kor. Dávid Albertné 1917-re 1 kor. Özv. Kántor Józsefné 1917-re 1 kor. Ürmösi Károlyné 1917-re 1 kor. Simák

Lajosné 1911—17-re 7 kor. Özv. Benkő Mihályné 1911—18-re 8 kor. Tamás Lajosné 1911—1930-ra 20 kor. Összesen 53 kor.

A két évben befolyt 80 kor. Felkérem a Nőszövetség mindazon tagjait, akik még tagdíj befizetési kötelezettségüknek eleget nem tettek, szíveskedjenek annak mielőbb eleget tenni. Megjegyezni kívánom azt is, hogy a hozzám befolyt 80 kor. összeget takarékpénztárban helyeztem el. Kolozsvár, 1917. december 21. *Ürmösi Károlyné*, nőszövetségi pénztárnok.

A **bágyoni** unitárius nők szövetsége dec. 26-án a rokkant katonák javára szini előadással egybekötött táncestélyt rendezett igen szép sikerrel. „A veres haju“ népszínművet adták elő Kovács Imre lelkész buzdító beszédet tartott.

Irodalom.

Unitárius Szószék XI. köt. 3—4. száma, szerk. Ürmös József, változatos tartalommal jelent meg. Hat lelkészünktől hoz dolgozatokat. Mindenikben található értékes rész. Szeretnők ha kevesebb szót s több gondolatot termelnének. Az is kívánatos, hogy az irodalmi értékre gondoljanak írónk. Az *Unitárius Szószéket* az olvasók meleg pártfogásába ajánljuk.

Protestáns új képes naptár 1918. évre, szerkesztette Szász Károly, most is mint rendesen igen érdekes tartalommal jelent meg. A reformáció ünnepét s más actualis kérdést ismertet. Közli Fekete Gábor főgondnokunk arcképét és rövid életrajzát.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Uj évi üdvözlere most is megjelentek a kolozsvári unitáriusok Ferencz József püspök urnál. Dr. Boros főjegyző üdvözölte, rámutatván a mult eseményeire: Fekete Gábor főgondnok halálával szenvedett nagy veszteségünkre, az államsegély tőkéjének hat millió nyolcszáz ezer koronában előirányzásával. A főjegyző nem nagyon örvend ennek, mert a szükség fedezésére nem elég, ellenben arra alkalmas, hogy keserűség sarjadzék a nyomában. Rámutatott nagy feladatainkra, a tordai székely inasotthon, kereszturi földműves iskola, kolozsvári leányinternatus létesítésére. A főt. püspök ur köszönettel vette a köszöntést s a multa megnyugtatólag, a jövőre biztatólag reflektált.

Elnökünk örökös adományai. Ezt az uj évet is megtisztelte a szegények és unitárius irodalmunk támogatásával báró Petrichovich Horváth Kálmán főgondnok. A Ker. Magvetőre, Unitárius Közlönyre, a Dávid Ferenc irodalmi alapra, a kolozsvári és tordai

szegényeknek. Hálával fogadjuk, mert mindenütt nagy szükséget pótol.

Dávid Ferencz füzetek XI. száma: *Naptár* 1918. évre. Ez a mű unitárius naptárunk, szerény, de hasznos. A naptári részben megtalálható minden, a mi oda tartozik. Az irodalom részben van egy csomó könnyü olvasmány versben és prozában. Ára tetszés szerint

Kolozsvári olvasóinkat kérjük szíveskedjenek a lap árát *postai utalványon* küldeni be. A beszedőnk beteg.

Dr. Balázs Ferenc egyháztanácsos, posta- és távirtda főtisztet kinevezték tanácsossá. Az előlépés egy szorgalmas és kitérő szakfejrűt juttatott megérdemelt álláshoz. Fogadja gratulációnkat!

Kinevezés. Örömmel értesülünk, hogy Göncz Irén okl. tanítónőt a vallás és közokt. miniszter ur Sinfalvára rendes állami iskolai igazgató tanítónak kinevezte. Üdvözöljük.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság két jeles írónkat Pap Domokos tordai áll. főgymn. és Kelemen Lajost rendes taggá választotta. Üdvözöljük őket.

Kitüntetés. Gvidó Béla esperest a közügyek terén s főleg a háboru alatt szerzett érdemei elismeréséül a király a II. oszt. hadi-érdemkereszttel tüntette ki.

Gyöngyössy Béla ny. miniszteri tanácsos, unitárius egyh. tanácsos, Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságának tagja, csak most vonult nyugalomba Kolozsvárról, főerdőtanácsosi hivatalából, Vargyasra a családi birtokba s ime már örök nyugalomra tért 1917. dec. 11-én 66 éves korában. Erős férfi volt, edzettnek látszott, mint az erdőfája, melyet egy hosszú életen át gondozott. Lelkes székely volt, ki fajának legszebb erényét a munkát nemcsak hivatalból végezte, hanem azért, mert életeleme volt. Egyházáért és vallásáért rajongott. Mikor ezeknek kellett szolgálni nem ismert semmi fáradtságot. Kolozsvárt az egyházi tanácsban a pénzügyi és gazdasági kérdésekben vezető szerepet vitt. Kolozsvári anyaegházunknak tíz éven át hű és tevékeny godnoka. Sokakban volt hű, de sokakban volt vesztés. Korán elveszítette kedves nejét, néhány éve két fia halt meg, a háboru elsodorta leánya jegyesét. Az apa bánatát nem tudta eloszlatni a munka szeretete. Két leánya: báró Dániel Lajosné

és Ibolyka gyászolja, ismerőinek és tisztelőinek kiterjedt nagy serege fájlalja.

Gál Kálmán fehértemplomi áll. főgimn. rendes tanár, egyház-tanácsos, mély sajnálattal értesülünk, váratlanul meghalt, Fehértemplomban a közügyeknek s főleg a magyar érdeknek nagy szolgálatot tett. Halálával nemcsak szép családját, hanem főgimn. igazgatóját dr. Gál Kelement és több családunkat gyászba borította. Rendkívüli pontosság, lelkiismeretesség és szorgalom jellemezte egész életében a közszeretethen álló és nagyrabecsült tanügyi férfit. Fájdalommal gondolunk elhunytára, annnyival inkább, mivel életkorából ezt még következtetni nem lehetett. 62 évet élt. Nyugodjék csendesen!

Péterfy Zsigmond. Sokszor láttuk ezt a nevet lapunk hasábjain. Mindig elismerő és hálás szavakkal kísértük, mert egy-egy szép és nemes tetteről kellett beszámolnunk. Most búcsura, szomorú megváltásra került a sor. A nemes szívé, idealisan gondolkozó férfi, rövid betegség után elhunyt Kolozsvárt szerető családja ölelő karjai között. Főtanácsunk jegyzőkönyve egy nagyszerű gondolatáról számol be: templomépítési alapot kell gyűjteni. Ő azt remélte, hogy nemcsak javítani hanem építeni is fog nekünk új templomot. A szép gondolatot nem engedjük meghalni s ezzel megbecsüljük az ő emlékét, mely méltó minden unitárius tiszteletére.

Halálozás. Kolozson 1917. november 6-ikán hunyt el Kutos Klára IV. polgári osztálybeli tanuló, 20 éves korában. Egyszerű polgár szülők gyermeke, aki saját szorgalmából kezdett hozzá a polgári iskola elvégzéséhez. Másfél év alatt három osztályból vizsgázott le a kolozsvári polgári leányiskolában jeles eredménnyel. A szép reményekre jogosító életpályát elszakította a halál, amely mély gyászba ejtette az elhunyt szüleit, tanulótársait, tanítóit és ismerőseit. — *Özv. Sárdi Józsefné* sz. Nemes Borbára, született: 1827. ápr. 28.-án meghalt 1917 dec. 23. Szülői voltak: Nemes József ügyvéd és neje Néb Amál, férje Sárdi József a kolozsvári unitár. egyházközségnek 24 éven volt kántor-tanítója. A néhai özvegy míg magára nem sokat adott, másokat szívesen segített. — *Gaal József* polg. isk. igazgató, Turocszentmártonban 40 éves korában. A derék tanügyi férfi a néhai jeles kidei tanító Gál Sándor fia volt. Nője és három gyermeket hagyott hátra váratlan halálával.

Az édes anya szíve utána megy fiának a haretérre és keresi őt a néma hantok között. Megtalálja s boldogok, mert egyek voltak és egyek maradtak. Egy ilyen szomorúan boldog anyai szív eljött hozzánk emlékadományával Derzsi Domokosné, „a Dávid

Ferencz Egylet örökös alapítói tagjaként befépni óhajl, miért is hősi halált halt boldog emlékezetű *Derzsi Géza* nevű fiam emlékére száz koronát küldök." Köszönettel vesszük. (175).

Meglepetésekben volt és lesz még része a Dávid Ferencz Egyletnek. December 7-én öt pecsétetes levél érkezett. Talátunk benne öt drb hadi kölcsönkötvényt Nagyszebenből, a mi lelkes tábori lelkészünktől Árkosi Tamástól. Büszke és boldog, hogy küldheti. Nagyszebeni hívei lettek örökös alapítók: Sincky Géza áll. főgymn. tanár egyháztanácsos nyitja meg a szép névsort. (177). Nagyszebeni egyházunk első gondnoka immár néhai id. Székely György kedves emlékét örökíti meg neje id. Székely Györgyné. (178). Utóda a buzgóságban és áldozásban gyönyörűségét találó Szentgyörgyi János is belépett sorainkba. Az ő jó példáját mások is fogják követni. (179). Patakfalvy Zsigmond három elhunyt kedvesse: édes atyja és anyja Patakfalvy Gergely és Fülöp Judit s a világháboruban elesett öccse Patakfalvy Izsák emlékét kívánja megörökíttetni. (180). Papjok Árkosi Tamás tábori lelkész és felesége Bedő Gizella nem maradhatnak el a hiyeiktől, akik őket szeretik és becsülik. (181.) Hálás köszönet a gyűjtőnek és az adakozóknak.

A hála szép adományát 100 K a Dávid Ferencz Egyletnek küldi a kolozsvári unitárius főgymnásium egykori tanítványa, *Andrásty Árpád* a brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak pénztárnoka. A kollegium és az egyház szivességét megköszöni ezzel a tetteivel. Fogadja köszönetünket. 176-ik örökös alapító.

A férj karácsoni ajándéka. Az Unitárius Közlöny karácsonfájára örökös alapítói díjat küldött ilj. *Farkas Albert*. Nejének *Boros Pikinek* így akart kedveskedni, mert tudta, hogy ezzel nekünk is örömet szerez. 182.

Egy szerény tanító régóta készül, de hogy hivalkodásnak ne vehessék, várt, amíg más valaki megkezdi a belépést. Most, hogy Pálffy A. belépett ő is: *Kovács József* kolozsvári áll. isk. tanító jelentkezik örökös alapítónak. Részletekben küldi be 1918. év folyamán. Köszönettel és hálával fogadtuk a 183-ik helyre.

184—185. számokat Budapestről foglalták el. Egyiket a mi diszes budapesti egyházközségünk, amit már a példaadásért is köszönettel fogadunk. Ilyet tehetne még ötven de száz is. — *Sándor Jenő* m. kir. főerdőmérnök ur a másik. Köszönjük, hogy a terjedelmes család nevét beiktatta a szép sorozatba. Másokra is számítunk.

Egy öreg olvasó bucsuja. Révész István olthévízi lakós kezdet óta olvasója az Unitárius Közlönynek, de az öregség bele szólt örömebe s ily szavakkal bucsuzik: „Nagytiszteletű ur! Nagyon régóta olvasom a *Közlönyt*, igaz lelki gyönyörűségre szolgált

annak minden szava. Immár öregségemben látóképességem meggyöngült, többé nem tudom élvezni. Kérem ne is küldjék tovább címemre. Fogadják szívesen ezt a csekély 10 K-át ajándéknak. A bucsu mindig fájó. Mi azt reméljük, hogy lesz valaki Révész bácsi körül, aki elfogja olvasni neki minden hónapban. Isten éltesse sokáig!

Kétszeres jótéteményt gyakoról, aki egyszerre a magáéval megrendeli lapunkat távolban levő szegény rokonának. *Tíz koronával* ily nagy sikert biztosítani más uton lehetetlen.

Női imakönyv. Rendkívül diszes kézfestéssel ellátva lesz kapható: „Szívemet hozzád emelem“ 25 koronáért. A mai viszonyok között, midőn mindennek oly magas az ára, ezt a kedvező ajánlatot csak azért tehetjük, mert a szerző iránti szíveségből vállalták kiváló műfestők a tábla elkészítését. Aki ilyen imakönyvet akar biztosítani, egy levelezőlapon előre értesitse lapunk szerkesztőjét. Bármely női asztalnak disze lesz ez a kiállítás. Később magasabb lesz az ára.

Főlhívás. A kolozsvári unitárius egyházközség volt gondnoka, már néhai Gyöngyössy Béla, érdemeinek méltánylásául, koszoru megváltás címén, az ő nevére egy saját kezelésében maradó s válláserkölesi célokat szolgáló alapot indított. Ez uton kéri föl a néhai nagyszámu ismerőseit, tisztelőit és barátait, hogy ez alapot gyarapítani sziveskedjenek a kolozsvári unitár. lelkesi hivatal címére (Kossuth L.-u. 9.) küldendő. adományaikkal. Kolozsvár, 1917 dec. 17. *Ürmösi Károly*.

Karácsonyi kegyeletadomány. Szép és megható módon adott kifejezést elhalt édes atya iránti kegyeletének néhai nagyérdemű főgondnokunknak Fekete Gábornak nagyobbik leánya: Gajzágóné, Fekete Annuska urnó. A karácsonyi ünnep alkalmából a kolozsvári unitárius templom Urasztalára egy saját kezűleg varrt, gyönyörű kivitelű kehelytakarót ajándékozott. A fehér Richelieu himzésű s fehér lenvászonból készült kehelytakarón a következő himzett felirat olvasható: „Készítette hálás szeretettel Fekete Gábor főgondnok emlékezetére leánya Anuska. Elméd világítson, szived vezessen, hited erősítsen.“

Az értékes ajándékért, amely az Ur előtt is kedves, fogadja adományozó a kolozsvári unitárius egyházközség hálás köszönetét e helyen is. Kolozsvár, 1917. december 28. *Ürmösi Károly*, esperes-lelkész.

Gyermekünnepély Kolozson. Szépen sikerült estélyt rendezett az állami iskola egyik termében karácsony első napján Kiss Sándorné a kolozsi D. F. E. elnöke. A 150 lelket számláló közönség a termet zsufolásig megtöltötte. Az első padokat 40 iskolás és

20 annál kisebb gyermek foglalta el. A felgyújtott karácsonyfa alatt szebbnél szebb verseket szavaltak a gyermekek. Felolvasást Kissné tartott. Ezt követően minden gyermek egy drb. Naptárt, 18 szorgalmas I. és II. osztályos gyermek egy-egy darab ajándék könyvet és az összes gyermekek a karácsonyfáról cukorkákat kaptak. Az ünnepély az összes jelenlevők együttes éneke fejezte be. Perselygyűjtésből 18 korona folyt be az Egylet javára.

Olvasóinkat megnyugtadjuk, hogy az Unitárius Közlöny ára az 1918. egész évben *5 korona lesz*, hacsak valami rendkívüli előre nem látható nagy változás nem lép meg. A jönevű Gombos-nyomda vállalta lapunk előállítását.

Ki lesz a 200-ik örökös alapító? Érdeklődve szemlélik azok, akik a névsorban már benne vannak.

Az egylet pénztárába november 22-től december 31-ig előfizetői és tagsági díjat fizettek: Tályainé Némethy Ida Marosvásárhely, Lázár Elek Brassó 917-re, Székely György Nagyszeben 915—916-ra, Székely Sándor Kolozsvár 918-ra, dr. Kozma Jenő Marosvásárhely 917-re, Kovács János Budapest 918-ra, ifj. Kovács Sándor Zilah 914—917-re, Major Domokos Zsibó 917—919-re, ifj. Bardóc Ferenc Torda 917—918-ra, Révész István Olthéviz 917-re, ifj. Tóth János Nyárádszentlászló 918-ra, Ferenci Lajos Felsőrákos 911—917-re, Ribicei Nemes Ödön Szenice, Incze Böske Ákosfalva, Vásárhelyi Jenőné Marosludas, id. Komjászegi Pál Aranyosrákos, Vernes József Torockó, Szigethy Csehi Miklós Kolozsvár, Gál Elek Szentgerince, Sándor Jenő Budapest, Lőrinczy Dénes Székely-Keresztur 918-ra, Weress Ferenc Torda 917—918-ra, László Dániel Abásfalva 916—918-ra.

Alapítói díjban fizettek: Tanka Béla Kövend 100 K, Derzsi Géza emlékére Derzsi Dgmokosné Torda 100 K, Kiss Sándorné Kolozs 100 K, Pákey Lajos Kolozsvár kiegészítésül 40 K, Sincky Géza Nagyszeben 100 K, id. Székely Györgyné néhai férje id. Székely György egyházközség emlékére Nagyszeben 100 K, Szentgyörgyi János egyházközség Nagyszeben 100 K, Patakfalvy Zsigmond Nagyszeben szülei Patakfalvi Gergely és Fülöp Judit és a világháboruban elesett öccse Patakfalvi Izsák emlékére 100 K, Árkosi Tamás és felesége Bedő Gizella Fogaras 100 K, Berecky Lajos Rava kiegészítésül 50 K, Sándor Jenő Budapest 100 K, Unitárius Egyházközség Budapest 100 K, András Lajos Brassó, ifj. Farkas Albertné, Boros Irén Magyarrege 100—100 K.

A Létay Balázs alapra ajándékozott dr. Borbély István Kolozsvár 6 K, az U. K. céljaira Pek Emil Ágost Budapest 10 K, Révész István Olthéviz 6 K, a Katonák alapjára Ribiczei Nemes Ödön Szenice 5 K. Fogadják az egylet köszönetét. Kolozsvár 1917. december 31-én. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Figyelmeztetés. Az egyleti tagok és előfizetők vegyék figyelembe, hogy 1917-re *4 korona*, 1918-ra *5 korona* fizetendő. Akik tévedésből kevesebbet küldöttek, szíveskedjenek utánpótolni.

Srapnell szilánkok a front mögött.

A városi urnó már nem tűrheti tovább, hogy a gyermekek mind csak kéri a tejet. Eszébe jut, hogy régen vett volt egy doboz condensált tejet. Felnyitja a dobozt és megy a konyhára, hogy vizet forraljon és tejet készítsen a síró gyerekeknek.

— Ezalatt szakácsnéja a konyhán jóízűen szürcsöli a meleg tejes kávé.

*

Hát a nagysága ilyen kenyeret eszik, kérdi a falusi asszony, aki a kórházba jött urát meglátogatni.

No mik az ilyent nálunk a disznónak szoktuk adni. Mik ilyent eszünk s ezzel a jó sarok fehér kenyérrrel megajándékozta egykori asszonyát, kinél a háború előtt szobaleány volt.

Szerkesztői izenetek.

P. P. Kobátfi. Köszönjük az üdvözetet és a pénzt, de kérjük a pénzhez utólag 1 k.-t beküldeni, mert 1918-ra 5 kor. kell Kívánunk boldog új évet kedves nejének is. — **Tobis S.-né,** meleg köszönet a szép adományért. Buzdítson ott másokat is. — **Ifj. Toth J.** Nysztlászló. Köszönjük, de még kell 2 kor. — **B. L. Rava.** Üdvözet az új évre. Kérjük más irányu buzgóságát is. — **László Gy.** ifju barátunknak e helyen küldjük válaszukat kedves figelméért. Isten óvja bajtól, hogy majd a polgári életben is vitézkedhessék a közelgő béke idején.

Aranykönyv.

A kolozsi unitárius egyházközség aranykönyvébe az 1917. évben a következő bejegyzések tétettek. Ürmössi Jenő köri felügyelő gondnok 100 koronás hadikölcsönkötvényt adományozott konfirmációi jutalmazásra. A pünkössti ünnepeken rendezett Arany ünnepélyen összegyűlt 58 kor. Karácsony esti gyermek-ünnepélyen begyűlt 17 korona. Templomperselyben találtatott 11 kor. Bácsi Mária III. polg. o. tanuló (a lelkész nevelt leánya) egy urasztali terítőt (rece munka) adományozott 50 kor. Szentes Sándorné egy művirágcsokrot 20 kor. Urvacsoaraosztások alkalmával Husvétkor kenyeret és bort Székely Mihály (gondnok). Pünkösztkor szintén 20 kor. Szentmihály vasárnapján kenyeret Szentes Sándorné, bort Pál Mihály 10 kor., karácsonykor kenyeret és bort Kiss Sándorné (lelkészné) 10 kor, Adományok összege 298 kor. Ez uton is köszönetet mond az adományokért az egyházközség lelkésze és gondnoka.

